A 32232

№ 18

ПЛАСТУН

ЧАСОПИСЬ ПЛАСТОВОЄ МОЛОДЕЖИ.

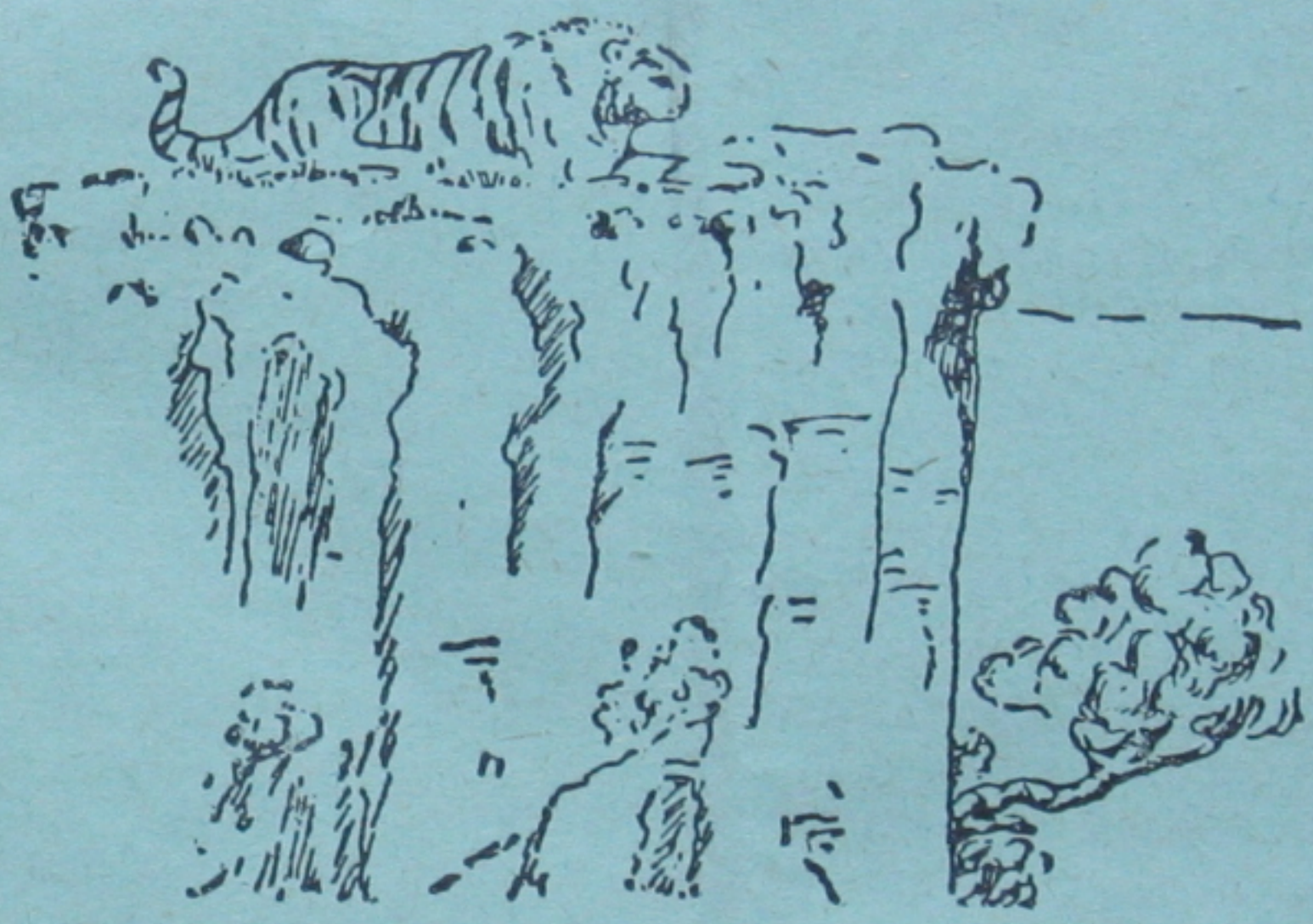

Р. VII. ОКТОБЕР 1928. Ч. 1—2.

КНИГОПЕЧАТНЯ „СВОБОДА“ УЖГОРОД, УЛ. ЛУЧКАЙОВА

»ПЛАСТУН« часопис руських оддїлôв Союза Пластунôв Пôдкарпатскоѣ Руси. — Редакція и администрація: *Юліян Ревай*, Ужгород, Доманинска ул. 17 (або шкôльный реферат, Ужгород). — »Пластун« выходить кôнцем кождого мѣсяця кромѣ мѣс. юлія и авґуста, найменше вôсѣм разôв до рока. — Предплатне для пластунôв: 4 Кч за цѣлый рôчник; поодиноке число 50 гел. Для непластунôв предплатне за цѣлый рôчник: 8 Кч, поодоноке число: 1 Кч.

* * *

Причинки до слѣдуючого числа принимаються до 20. новембра.

Всѣм бр. окружным звѣтодавцям.

I.

Щобы забезпечити певну будучнôсть пластовоѣ орґанизаціѣ є потрѣбно, щобы пласт пустив своє корѣня в кожду закутину, де живе руська молодь. Є потрѣбно, щобы з пластовыми идеями познакомилися всѣ тѣ одиницѣ, котрѣ можуть причинитися до розвитку Пласту и запевнити єго для загального добра и в корысть нашого народного житя.

Задля того всѣ окружнѣ звѣтодавцѣ просяться, щобы зробили всѣ кроки для заложеня новых пластовых оддїлôв, до яких бы входила руська молодь позашкôльна. Якраз сѣ оддїлы могли бы стати певным фундаментом дальшоѣ працѣ пластовоѣ у нас. Не сказано тым, щобы не орґанизовати и дальше оддїлы а то и новѣ при школах. Пластуны якраз тых оддїлôв мають стати потôм піонерами в пластовôй праци поза школою.

Орґанизуйте до пласту позашкôльну руську молодїж, вскѣпляйте до єѣ душѣ любов до свого народу и могучôсть та красоту пластовых идей.

Задля того позвѣть на спôльну нараду всѣх провôдникôв вашого округа и порядьтеся з ними о правильнôм подїлѣ працѣ. Уложѣть зручну програму та змагайтеся всѣми силами здѣйснити єѣ.

Гаслом вашим най буде: поширеня пластовых идей и праця за их здѣйсненя.

II.

Всѣ бр. окр. звѣтодавцѣ най негайно подадуть звѣт, котрѣ оддїлы в их округѣ не зачали доси дѣяльнôсть та изза яких причин:

б) де є орґанизованѣ новѣ оддїлы;

в) число членôв по оддїлам:

г) выказ функціонарѣв по оддїлам од зачатку уч. року 1928/29.;

ґ) кôлькôсть потребных примѣрникôв час. Пластуна.

Ю. Ревай:

На десяту рôчницю

самостôйности Ческословацькоъ републики святкують всъ верствы населеня нашоъ державы. Святкуємо и мы пластуны и перед нашими очима пролътає и праця, сповнена за минулъ лъта в нашôй орґанизації.

Пригадуємо собъ історію перевороту и пôд єъ впливом можемо в мъръ достаточнôй оцънити вартôсть нового нашого житя.

Переворот освободив и руську молодъж, котра до того часу затрачалася. Повстають ряды руських студентôв. За ними слъдує и орґанизація Пласту. Руська молодъж зачинає жити своим житєм в Пласть. Руськъ пластуны зачинають самостôйно думати и глядати способы, якими зможуть добутися житєвоъ здатности.

Поширилася руська пластова идея од Пряшова аж до Ясъня. Соєдиняє всъх одна думка. В оддълах кипить пластова праця.

Десять лът. Яка коротка доба то в житю народа, а як богато можно зробити за той час. Пережито и тяжкъ часы а можно прийдеся пережити и тяжшъ. Боротьба проти непорозумъня, за правду, най гартує кожде чисте серце.

В сей святочный час най буде для нас гаслом вытревалость и въра в успъх працъ. Берьм примър од свого протектора, президента Т. Ґ. Масарика.

Працюймо за красшу долю свого народу. Поширюймо нашъ идеъ! А в глубинъ душъ складъм щиру подяку всъм, кто все були на своъм мъсци и дали нам можливôсть пôдняти пластовый прапор.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
Ж 2255

БІБЛІОТ
НАУК. ТОВ. ім. ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ

Скавтм. Л. Бачинський, Ужгород І.:

Чи треба пластовый з'ѣзд?

Не може бути двох думок. З'ѣзд потрѣбный и то конечно. Останнiй правный з'ѣзд був 4. IX. 1924. в Ужгородѣ. На нему була выбрана Головна пластова управа. З того часу богато минуло часу, настали рôжнѣ змѣны, пришло до частого коопто-ваня новых членов, без згоды пластовых провôдникôв, з провинцiєю не числяться и богато справ треба булоб обговорити та дати директивы пластовôй дѣяльности Головнôй Управѣ в рамках наших законôв, братерствѣ и пластовоѣ тактики. Хочемо бачити в Управѣ осôб, що мають у нас повне довѣря и авторитет.

Крѣм того пластовый з'ѣзд повинен принести нам и пластовый курс для пластовых провôдникôв. Коли глянути правдѣ в очи, то се є одно з найболючих питань розвою нашого пласту.

Без доброго провôдника, досвѣченого житям и пластовою роботою — годѣ уявити нормальный розвôй орґанизацiѣ. Наши провôдники або люди старшѣ идейнѣ, часто без теоретичного и практичного пл. знаня, або молодь, яка захоплена идеєю и любовью до пласту, але зато без житєвого досвѣду и пластовоѣ зрѣлости. Богато молодых новоименованых провôдникôв, займаючи уряд провôдника, стараються за всяку цѣну оминути участь старших осôб, хотять самѣ у всему керувати, роблять ошибки, компромитуються, а далѣ пластова праця йде слабонько, не нормально, або и спить.

Треба нам добрых идейных и знаючих дѣло провôдникôв, старших пластунôв, а не учениковôв зô шкôльных лав. Останнѣ можуть бути помôчни-

кам и то дуже цѣнными, а нѣколи поручати им провôд цѣлого оддѣла.

Абы бути провôдником, абы умѣти повести за собою молодь, захопити єѣ и незломно выховувати єѣ національно и в пластовому дусѣ, мусить бути провôдник — добрый.

Добрым провôдником называємо такого, що до крови и мозку є перенятый идеєю Пласту, розумѣє цѣль, значѣня и завданя Пласту. Людей з доброю волею, незломных у працѣ, тых, що є характерными, идейными и вѣруючими в своѣ силы.

Тому при уряджению курсôв на сю точку треба звернути, як найбôльшу увагу. Вже на другому мѣсцѣ буде стояти теорія и практика испытôв, приписаных пластовыми статутами.

Для пластового провôдника у нас, можна сказати, выстарчить знаня по пôдручнику: Тисовського »Життя в Пласті« або навѣть О. Вахнянина »Пластовым шляхом,« хотя найкраще всѣх пôдручникôв треба уважати »Закладове скаутинґу« Свойсика.

Уважаю потрѣбным на черговому курсѣ не выдавати свѣдоцтв кождому, що на тому курсѣ був, не треба фабрикувати паперовых знавцѣв, а вымагати од кождого крѣм теоретичного и практичного знаня при испытѣ. ще окремого реферата на тему идеологіѣ пласту, завдань будучности, житя и любови до пласту и т. п. Вести дискусіѣ на сю тему, ставити питаня, якѣ доказали бы, що умѣють боронити пласт и заступити єго, засновати новѣ оддѣлы и их провадити.

На курс кликати теперѣшных пластовых провôдникôв, всѣх старших пластунôв, що покôнчили ґимназію и академію и тѣ що є на университетѣ и

лише в крайньому выпадкови учнѣв ґимназіѣ и то лише 8 кл. Решта для такого курсу не надається.

Перед курсом кождый мусить прочитати ряд книжок з обсягу пласту, абы мав понятя про Пласт в ширшому обсягу, як рядовый член.

В першу чергу прочитати такѣ книжки: Новак: »Дружинова соустава,« Шиманек: »Ольд скаутинґ,« Свойсик: »Орґанизація,« Шваб: »Влча,« Бейден Поуєдь: »Цѣль и укол выховы влчат,« йогож: »На путѣ за успѣхом« и Свойсика: »Закладове скаутингу.« Сам курс мусѣв бы бути що найменше 3-4 денный. В програм вставити такѣ точки, якѣ є конечно потрѣбными провôдникам для веденя оддѣла, гуртка, в справѣ орґанизаціѣ и взаимоодношеня, (конечно тут потрѣбно выдати книжку), про пластовѣ гуртки, практичнѣ выступы, зразковый таборовый день, успѣх провôдника в оддѣлѣ и др. (Проґрам в слѣдуючом числѣ).

Сею статею кличу до дискусіѣ и обмѣну думок, бо од того буде успѣх уряджења курса а тым и успѣх самоѣ цѣли: выплекати досвѣдченого провôдника.

Др. Тисовський:

Дѣвочий гимн.

Весняных мрій крицевых дъл,
Ясноть волъ жрекинъ,
У Пластъ рôдных сторожим мы сил
Гнъзда будуєм орлинъ.

Сестры багаття пильнуймо жар,
Щоб ясным блеском палало,
З серця зневъри щоб гнало мар,
Щастям рôдню осъяло,
. . . . . .

Сестры, в багаття докинôмо дров,
Ясным жаром щоб палало,
Нашим орлам щоб загрѣло кров,
Завзятю силы додало.

Т. Мадль:
Переклав ст. пл. Альбатрос.

Уж.

Одноѣ недѣлѣ йшли мы Бойовським потôчком и на серединѣ скалы найшли на пѣшнику забитого ужа. Лежав натягненый через пѣшник и з головы єго текла червона кров. Взяв я єго и положив до травы. При тôм менѣ було дуже жаль єго. Вѣдома рѣч що жадный уж нѣколи чоловѣкови не шкодив.

На стаціѣ в Мяжницях чекали мы на поѣзд. Коло будки з пивом стояло кôлька хлопцѣв та говорили.

»Сегодня забив такого великого гада«, хвалився один. »Лѣз якраз через пѣшник и так я взяв камень и одним ударом розбив єму голову. Одтак мы натягли єго через пѣшник, щобы настрашити тых, котрѣ туды пôйдуть.«

Я, коли маю кому дещо дорѣкати, не можу говорити. Жаль стискає менѣ серце и переношу то радше в собѣ. Не єсть то красно, не єсть то анѣ мужно, але є то у вдачѣ (натурѣ). Коли бы того не було, був бы сказав тому хлопцеви, що не було красне що зробив и чим хвалився. Був бы єму також нарадив, абы до лѣса не ѣздив, коли не знає любити всѣ тварины, котрѣ в околици находяться.

Такий я є, але мовчав. Говорив отже сам собѣ, що нѣколи не мôг бы бути єго товаришом, тому що є суворым и злосливым. Так як пошкодив ужеви, може завтра або пôсля завтра пошкодити чоловѣкови, хоть був то и єго товариш.

Ст. пл. Г. Приблуда:

Учѣться мѣжнародньоѣ мовы Есперанто.

Потребуєте даяких информацій из заграницѣ, робить вам кореспонденція в чужôй мовѣ труднощѣ — звернѣть свою увагу на Есперанто. Есперанто є *модерний мѣжна-*

родний язык, якого уживають всѣ народы, всѣ верствы суспôльнѣ, всѣ класы у всѣх потребах житя практичного, литературного та наукового. Есп. є *язык помôчный*, се зн. служить нам всюды там, де изза даяких причин не можемо уживати своєѣ рôдноѣ мовы.

Е. є *невтральный*, се зн. не дає переваги однôй мовѣ над другою.

Есперантом може володѣти кождый однаково! Е. є язык *надзвичайно легкий*, якого кождый навчиться легше, чим другоѣ чужоѣ мовы. *Граматика* збудована в простый математичный способ! Тôльки 16 простых правиль без виѣмкôв. *Словарь* обôймає тôльки найважнѣйшѣ словнѣ пнѣ, з яких легким способом *твореня слôв* можемо утворити всѣ потрѣбнѣ высловы. Е. є язык уживаный *практично* у всѣх галузях мѣжнародних взяємин: кореспонденція, збираня (марок, карток и т. д.) рекляма, подорожѣ, зѣзды, писменство, журналистика, торговля, скавтинґ и т. д.

Е. *отвирає всѣм цѣлый свѣт*, дає змогу заощадити много труду, часу та гроша, — потрѣбных на чужоязичнѣ переклады. На Есперантських зѣздах порозумѣваються зовсѣм добре зô собою бôльше чим 40 народôв! Е. як *научный предмет*, заступає цѣлковито науку чужих мов. Ба що бôльше: ґеніяльна будова мовы Е. розвиває льоґичний способ думаня діялектику, поглублює знаня рôдноѣ мовы и взагалѣ мовы, будить заинтересованя чужими краями та народами, плекає змисл вселюдськоѣ солидарности, спôвпрацѣ та змаганя о свѣтовый мир мѣж усѣми свобôдными оратерськими народами.

Е. отвирає нам скарбницю *всесвѣтноѣ литературы*. Маємо ориґинальнѣ творы та переклады з усѣх галузей литературноѣ творчости. Знаменитѣ переклады найлѣпших лѣт творôв усѣх народôв. Мовою Е. виходить вже сотки часописей та журналôв. Много народôв та наукових и культурних товариств, много орґанизацій видає своѣ власнѣ есперантськѣ часописи, якѣ дозволяють ѣм бути в контактѣ из цѣлым свѣтом.

Есперанта учать вже у многих школах середних, торговельных — и университетах (Прага) як надобовязковый, а в многих як обовязковый язык.

Е. се ясный язык телеґрам.

Пластуны учѣться мѣжнародноѣ мовы Есперанто! Чи

може Вас не цѣкавить що роблять пластуны инших народôв? Чи не хотѣлибы Вы переписуватися з Пластунами Анґліѣ, Америки, Нѣмеччины? Чи знаєте се, що в есперантськôй мовѣ выходить два пл. часописи: 1) Skolta Heroldo, Pastro Georges Rambouse 22, Cours Albert I. er, Paris VIII. e.

2) Esperantista Junularo. A. Neupert, Wedellstr. 17. Leipzig N. 23.

Чи вы не хочете бути також членами мѣжнароднього пл. Братцтва?

Пластуны учѣться мѣжнародньоѣ мовы Есперанто! Закладайте гуртки есперантистôв, входѣть у звязок из заграницею — тым выконаєте частину свого національного обовязку!

Ст. пл. Дуб:

Пластова гутôрка.

Богато говорилося на тему, як пôзнати чию вдачу. Казали: Бавтеся, а я скажу, кто вы! Скажи менѣ, що читаєш, а скажу тобѣ, кто ты.

Сегодня скажу вам щось друге. Покажѣть менѣ своѣ кишенѣ, а я вам скажу, кто вы є. В одній кишенѣ не буде нѣчого, в другôй камѣня, в иншôй зеркальце и пильник до ногтѣв, там знов трохи дроту и радієвѣ затички, ще в иншôй мотузок, запинка, ножик, записник и олôвець. Та послѣдна кишеня, се певно пластуна(-нки).

„Omnia mea mecum porto" — сказав колись хтось: (школы я кôнчив фаховѣ, тож вôльно менѣ не знати, кто сказав). Добро, що розумѣю, що се значить: »Все своє ношу з собою.« Пластун каже: Хочу мати все при собѣ то, що може придатися на кождôм кроцѣ.

Тож у класѣ чи на прогульцѣ всѣ пластунôв люблять, бо все кождому можуть помогти. И то не лиш за те, що хочуть и вмѣють, а ще и зато, що мають при собѣ все, що лиш до такоѣ помочи може придатися. Бо не затешете олôвця пальцем, нѣ не привяжете одпадаючу пôдошву хустинкою.

Та вмѣстимôсть всѣх кишень, навѣть пластовых, органичена, тож пластун мусить навчитися робити богато рѣчий своим промыслом, без помочи знадоби. А про одну таку дѣяльнôсть хочу сказати, а се про мѣреня без мѣры. Будôвник носить при собѣ звычайно складану мѣру. Пластун має другу

мѣру, може менше докладну, та не загубить єѣ. И так: ширина долонѣ од кôнця малого пальця до великого, рôвняється, примѣром 20 cm., довжина середущого пальця 10 cm., довгота передрамени од лôктя до кôнця пальцѣв стôльки то. Стопа має таку довжину, крок таку, розпятѣ рамена мають стôльки, а высота 1 m од землѣ сягає до сего мѣсця нашого тѣла чи одежи. Коли ще доси не вмѣєте мѣряти самыми собою, то зробѣть таку вправу:

1. Змѣрте центиметровою мѣрою тѣ величины, про котрѣ тут говорю (або й иншѣ).

2. Помѣряй без помочи мѣры усякѣ предметы в передпокою и провѣрь се центиметром, чи добре.

3. Вправляйся в оцѣнцѣ мѣры на око и провѣряй се своим пластовым способом!

Л. Бачинський: комендант табору.

Табор в Ставному р. 1928.

Рôк 1928. дав нам лише два таборы в Ставному ч. 17 и 18 орґанизованѣ I. ужгородс. оддѣлом при ґимназіи. При тому сей табор був выключно ужгородський и не такий великий, як попереднѣ роки, коли бувало в таборѣ 90—150 пластунôв.

Якѣ причины? Всѣ попереднѣ роки нашѣ таборы починалися зразу по закôнченю шкôльного року, перед розѣздом пластунôв домѣв. Отож з 28. юнія молодь одходила до таборôв, а лише потôм продовжувала свою дорогу до дому. Робилося се выключно з цѣлей грошевых, абы не платити на желѣзницю до дому, потôм до табору и знову до дому.

Сего року так не могли поступити. Бо 26. юнія ще перед закôнченям шк. року выѣхало ядро пластунôв таборитôв до табору чеських пластунôв в Бернѣ, де одбувався зѣзд пластунôв Моравіѣ. Виѣхав и я як провôдник руського гуртка, а табор оголосили, що почнеться лише 6. юлія, на 10 днѣв пôзнѣйше.

Однак табор наш в Ставному був в чудовôй околици, коло дикого смерекового лѣсу, на сонечнôй полянѣ, коло маленького жерельця квасноѣ воды и бôльшого потôчку, де купалися до схочу. Не було нас богато — всего 30 душ, але що найважнѣще проминуло трьохтижневе таборованя в чу-

довому настрою, як кажуть пластуны, в найкращому до тепер, зô всѣх таборôв. Весело, приємно и гарно, а нашѣ старшѣ пластунки Искра и Береза так опѣкувалися кухнею, що харч був майже паньскій и створили, що кухня стала осередком и серцем табору та нашого доброго настрою.

Пластунôв ужгородцѣв I. оддѣлу було 13,0.5.4, вовченят 2., пластунок 2. од. 4,34—2 о. с. I. всѣх 7 и лисичок 4. Разом хлопцѣв 19. дѣвчат 11.

Всѣ разом пробули 337 днѣв. На одного припадало 12 днѣв. Хлопцѣ були 186, дѣвчата 67, а вовченята 84 дня.

В таборѣ щодня мали руханковѣ вправѣ, пôд орудою бр. Довбуша, проф. ґимнастики, купалися и училися плавати в студенôй водѣ. Робили прогульки, грали в рѣжнѣ гры, змагалися, робили лѣсове свято и провадили пластове житя, причому уважали на точнôсть, словнôсть и дисциплину.

Курява — вказує що є дорога.

Населення спочатку ставилося до нас дуже зле, не хотѣло давати молока, але пôзнѣйше розсталися приятелями.

Перебували мы в такому мѣсцѣ де дикѣ свинѣ отвѣдували бѣднѣ селянськѣ поля и мы мусили уважно нести варту.

Дуже велику приємнôсть зробили нам не чисельнѣ родичѣ, якѣ приѣхали одвѣдати своих дѣтей. Як и в минулых таборах вѣтало пл. товариство свого старенького жупного звѣтодавця дир. Алиськевича. А по закôнченю официального табору одвѣдав табор бр. Ю. Ревай.

Варта замѣтити, що з табору выйшли двѣ групы пластунôв в мандрôвный табор. Одна група пѣшки з Ставного на Говерлю, а друга з тогож мѣсця на Поп Ивана. Оба

вандрôвнѣх таборы досягли своєѣ цѣли. Прошли пѣшки першѣ 230 км, другѣ 250 км. (приблизно).

Новина була в таборѣ, що перший раз офіційно мали мы табор вовченят, якѣ були примѣщенѣ в хатѣ. Не було их богато, але перша проба з нашими найменшими вдалася.

В таборѣ кожный платив 6 Кч. Се смѣшна мала сума для доброго прохарчованя, без жадноѣ сторонноѣ помочи принесла комендантовѣ невеликий дефицит (390 Кч).

Все удержаня табору коштувало 2650 з того 1960 заплатили пластуны(ки) а 300 Кч заплатили гостѣ: бр Сковорода 100 Кч, с. Іскра 100 Кч, дир. А. Алиськевич 80 Кч. и иншѣ 20 Кч.

Щира подяка належиться нашим прихильникам панству Матейкам, начальнику станцієѣ Ставне и начальнику почты за их щирȕ помôч и добрѣ порады пôд час нашого таборованя.

Пл. Людвик Бокотей.

Прогулька пластунôв 14—15 оддѣла в Свалявѣ.

I.

Наша прогулька одбулася дня 28 мая. 1928, пôд веденєм брата провôдника Бѣлея. Рано о годинѣ 6-ой рушилися мы из шкôльного двора, богато нас не було тому, що зачав падати дождь. Цѣль нашоѣ прогульки було, обойти околицю села Голубиного и достатися через гору »Крехая« на жерело минеральноѣ воды пôд именем »Минеральне жерело Маргареты«. Потому дôйти на бувше мѣсто таборованя пластунôв на »Лугах«.

По околици села Голубиного мы дуже весело провели час, о годинѣ 12-ôй дôйшли мы пôд жерелу квасноѣ воды, тут мало мы вôдпочинули и напилися вкасноѣ воды. Дале подивилися на крѣпту »Бертолона«, котра лежить на пôвнôчнôй части »Маргаретного« парку межи высокими соснами. Брат провôдник пояснив нам, що кто був той Бертолон, и як закупив он мѣсто минеральноѣ воды, котра и днесь для нас є дуже пожиточна. Послѣ того пôшли мы на мѣсто бувшого табора, устроєного в року 1926, на котрôм мѣсто таборовали майже всѣ пластуны Подкарп. Руси а так само и

пластуны из Праги. На сѣм мѣстѣ провели мы найдовший час нашоѣ прогульки, споминаючи на красный и веселый табор наших сестер и братôв, котрѣ навѣрно и теперь часто споминають на него. Сестры и братя! вѣрте, мы все готовѣ пôйти Вам на встрѣчу, только желайте собѣ ще оден раз одвѣдати околицю наших »Лугах«, ибо про нас се мѣсто осталось на все наймилѣйше, ид котрому щиро звязують нашу душу и все пригадують нам милѣ спомины.

Дальше пôшли мы ид »критому мостови«. По народным переказом сей мôст маѣ 100 рокôв. Поставив єго оден чоловѣк и казав, що без гвоздôв маѣ выдержати 100 рокôв, як дѣйстно мы переконалися о том, що є зцѣпленый тôлько деревяными гвôздами.

Дорога з двох бокôв вказуѣ що є брôд.

Потому пôшли мы до села Солочин, лежить оно межи великими зворами и маѣ дуже богато великих каменѣв. Посѣтили там и народну школу, якраз держала наука, брат провôдник зайшов до школы и пôяснив ученикам, що суть то пластуны и ци хотѣли бы и они бути — майже всѣ голосилися, що хотѣли бы бути пластунами. За се мы заспѣвали и для них пластовий гим и иншѣ пѣснѣ, а они також нам.

Вечером зобралися найкрасшою дорогою через верх »Черенины«, дôсталися в котловину села Голубина а потому на горбок склянноѣ фабрики а вôдти аж до Свалявы. Скоб!

II.

Пл. Иван Грига.

Друга наша прогулька була устроєна дня 2, 3 и 4-го юнія 1928, под веденєм брата проводника Бѣлея. Цѣль прогульки була обôйти околицю Воловець, Нижнѣ Верецькѣ,

Лазы и Вышнѣ Верецьки а звôдты дôстатися на польску границю коло села Климцѣ. Прогулька була змучена з представленєм и концертом ученикáми нашоѣ школы. Выѣзд прогульки був назначеный на 7 годин рано из шкôльного двора, звôдты на стацію поѣздом аж до Волôвця.

До Волôвця прибули мы о 10 год. а по короткôй порадѣ найкоротшою дорогю дôсталися на гору »Менчел«. Там одпочинули причôм познакомилися з горами Воловецькоѣ околицѣ. По одпочинку пôшли гôрным хребтом Менчела, из котрого спустилися в кôтловину свла Вышных Веречок, там посѣтили читальню »Просвѣты« звôдты рушилися на пôвнôчну сторону и пришли до села »Лазы«. Се село лежить в малôй кôтловинѣ, пôд польскою границею. На западнѣй частинѣ сего села тягнеся гора, котру просто называють »Ясный верх«, на пôвнôчно-загальнôй частинѣ гора »Корна«.

В селѣ Лазах одпочинули а пôд час одпочинку нашли собѣ ночлѣг в народнôй школѣ. Брат проводник Бѣлей выголосив, що старшѣ пластуны котрѣ мають охоту, можуть з ннм ити щерез горы до села Нижних Веречок. Мы старшѣ изобралися з братом пров. найкоротшою дорогою через гору так звану »Ясный верх«, пришли до Н. Веречок. Перший раз зайшли до народного дому, щобы приготовити салю для представленя, а потôм пошли до народноѣ школы, щобы так само приготовити квартиру для наших ученикôв, котрѣ, мають прийти другий день з поѣздом. По скôнченю нашоѣ роботы вернули до Лазôв, де лишили наших братикôв, котрѣ притотовили нам вечерю. Вечером выйшли на гору »Корна« и там запалили таборовый огонь, при котрôм дуже весело провели час.

Другий день рано старшѣ пôшли до Волôвця на встрѣчу ученикôв нашоѣ школы, котрѣ тах само намѣряли познакомитися з околицию Н. Веречок, а потому дати разом з нами концерт и представденя в В. Верецках а на конець и у Волôвци. Ученики нашоѣ школы пôд проводом пана директора Гадяка прийшли з поѣздом до Волôвця а звôдты повели их до Веречок, де меншѣ пластуны чекали нас. У Н. Вероцках о 3 год. дали представленя »Смѣх« и заспѣвали гарно даскôлько народных пѣсень.

Потому пôшли дорогою до В. Веречок, том вечером держали представленя злучно з спѣвом. На конци пред-

ставленя витав нас директор тамошньоѣ господарскоѣ школы, котрый дав нам ночлѣг в интернатѣ ученикôв господ. школы а остатнѣ пôшли до народноѣ школы так, що всѣ мы добре були умѣщенѣ на ночлѣг. На третий день всѣ мы зойшлися до народноѣ школы а звôдти рушилися через горы на В. Верецьки а пак до Волôвця. У Воловци дуже гарно удалося представленя и концерт. Воловецькѣ подаровали нам красный вѣнок синьо-жовтоѣ барвы, котрый мы з великою радостею приняли єго до пластового кабинету. — Скоб!

Вечером третього дня поѣздом пришли до Свалявы.

Прогулька була про нас дуже пожиточна з котроѣ мы богато корыстали про себе.

Скавтм. Комар.

Ювилейне свято в Хустѣ.

З нагоды десять-лѣтнього ювилею нашоѣ републики уладили дня 24. VI. 1928. р. пластовѣ оддѣлы горож. школы и ґімназіѣ (17,, 18,, 19.) в Хустѣ пластове свято, що було першим зôвсѣх свят, якѣ входили в цикль ювилейных свят в Хустѣ. Вже з рана того дня маяли на высокôй замковôй горѣ прапоры и вказували, що там ладиться щось святочного. О 19. год. всю замкову площу заняли гостѣ, мѣж якими був и голова ювилейных свят, окружный начальник. По правôй сторонѣ на высокôй жердцѣ прапоры, по лѣвôй розставленѣ пл. шатра, а по серединѣ гарно уставленый таборый огонь. Корчѣ прикрашенѣ маленькими прапорчиками.

Точно о год. 19.30 розпочав свято окружный звѣтодавець бр. Л. Балицький вытаючи радосно гостей, що не жалѣли но так стрômкôй горѣ выйти на сам верх. В ядернôй промовѣ розказав про значѣня свята, а при тôм и про идеѣ пластовоѣ орґанизациѣ. По одспѣваню гимна пластовôм почалася продукція точок програмы, яких було 15 (вправы вовченят, танець пластунок, вправы пл. сѣмки пôд проводом гарного провôдника бр. Штефуци М., декламациѣ бр. Мацка и п.) Особливе вражѣня на всѣх зробили пл. присяга та надаваня пл. имен при таборовôм огнѣ, як також таборовый танець, аркáн, та наслѣдованя голосôв звѣрят. Як останю точку виведено »Переполох«, діялоґ ґнома, (духа лѣсôв) з пластуном. Свято закôнчено державными гимнами. Часть пластунôв оста-

лася ночувати при таборовôм огнѣ, а иншѣ з лампіонами в руках сходили довгою крутою серпентиною в мѣсто. Цѣла замкова гора освѣчена мов вужем спускався цѣлый похôд на долину, и розхôд коло шк, будовы. — Скоб!

Г. В.

Екскурзія Пряшевского Округу.

Однажды зôйшовся Пряшевский округ пластунôв, котрый намѣряв здѣлати екскурзію на Шарискій замок. Случилося о 9. год. в городѣ. Через город рушилися на замок, де одбулися заводы, в котрых участвовав и наш руський оддѣл, Прашев 6. Они з великою одушевленостю играли штафету 6×70 м. причôм достигли перву цѣну. В заводах брали участь братя пôд проводом бр. вожда Ґергарта, котрый их упражняв, бр. Маляра, Кришка, Ондеришина, Гладиша, Карафа а Долгія. Як видно нашѣ руськѣ братя, котрѣ еще лиш первый год дѣйствують, достигли уже красного дѣла, що собѣ желали — скоб!

Леонид Бачинський:

Поѣздка до Берна.

Довго радилися: ѣхати, чи нѣ. Трохи боялися, щобы не бути гôршим од других пластунôв, журилися, що буде з нашим табором, який повинен бути з Ставному, а головно бракувало нам часу перед закôнченєм року. Однѣ мали матуру, другѣ старалися в науцѣ, а тут повинна бути пôдготовка, бо з голыми руками не можемо ѣхати в свѣт, репрезентовати руський Пласт.

Нарештѣ рѣшили, що ѣхати. Идуть Чехи, Мадяры и Жиды, тож як то выпадало бы без нас. Рѣшили, тож до працѣ. Спочатку думалося з рѣжных оддѣлôв взяти по одному пластунови, абы всѣ бачили краєвый з'ѣзд пластунôв, але здоровый розум, проти щирого бажаня, сказав нам, що годѣ приготовиться до чогось спôльного, ходити на вправы з рѣжных мѣст. Тож поѣдуть однѣ ужгородцѣ. 1., 2., 4., 5. оддѣлы.

Пôвтора мѣсяця вправляли майже щодня од 7. до 8. рано выроблену програму. Чим можеме себе показати? Над

тым довго думали. Перша задача дати дѣйсный выгляд, дух и пластове знаня, а друге, національный оддѣл дѣйсно мусѣв щось дати свого — своєрôдного.

Вправлялися в пластовых знанях. Шлифовалися, як нѣколи. Крôм того готовили національнє убраня, національнѣ танцѣ, національнѣ выробы. Легко писати, а кôлько то положено працѣ, абы досягнути успѣху, якого дѣйсно досягли, краще як всѣ иншѣ нашѣ сопутники з Пôдк. Руси.

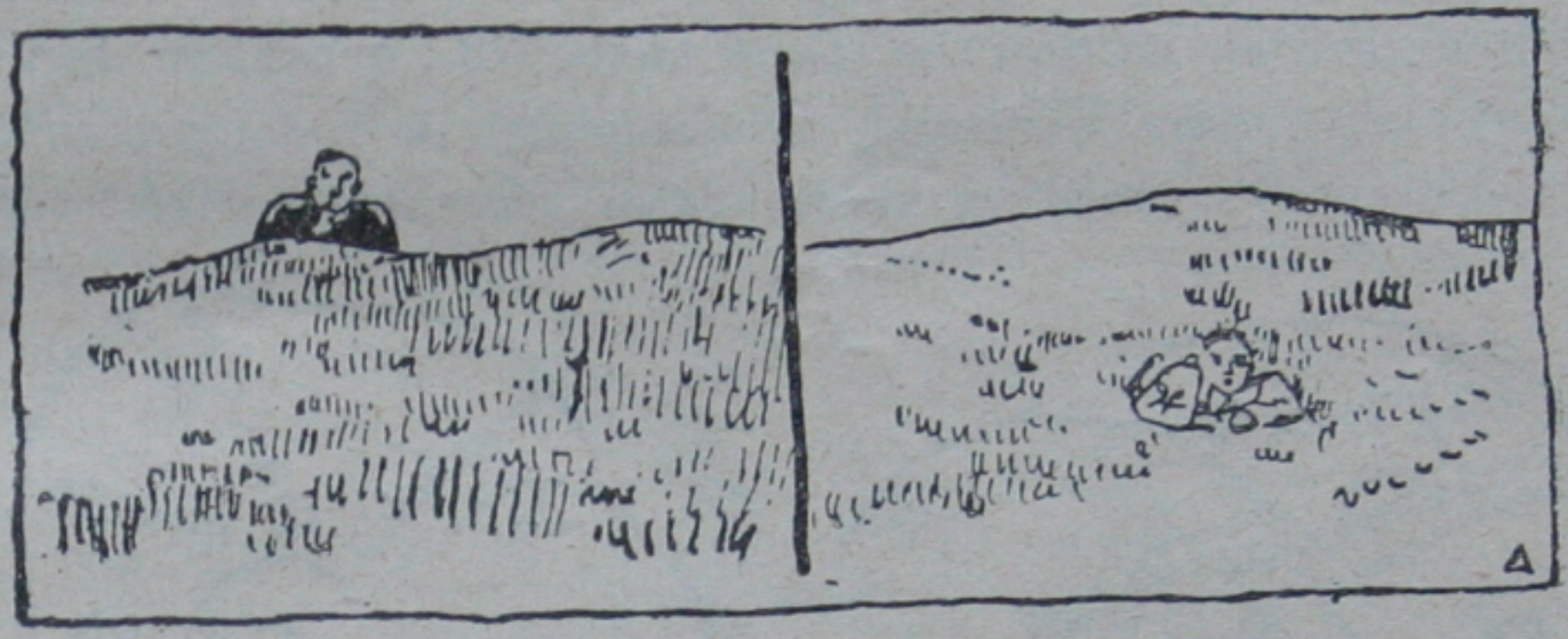

Пластун спостерегає.

Почали з верхнього выгляду. Кождый мусѣв купити нове пластове убраня од головы до нôг, по всѣм приписам союзного пласту. Бôльше як по 150 Кч кождый заплатив. А тут бѣда: добрый пластун, одповѣдный до подорожи та не має грошей. Нарештѣ спôльно выбрали сѣмку. Дехто не выдержав тых вправ и мусѣли змѣнити новым членом, знову ще бôльша праця. Кôнцем всего выѣхало 7 пластунôв: Л. Бачинський, як провôдник, Б. Алискевич, С. Дикий, В. Федак, Бендас, Шпилька и Демянович. З дѣвчат 4.: И. Гірна, Сподарикôвна, О. Урамôвна и И. Кондратовичôвна. Всѣх 11. Выѣхали як гурток »Медвѣдь«. Взяли з собою новозготовленый тотем. Гуртковый прапорець (вышила пл. Гôрна), кожный зготовив колики, взяв шатро, яке рѣшили що в таборѣ повинно носити выгляд національный, тож взято всяких прикрас, вышиванѣ рушники, національный стрôй и т. д.

Взяли фотоапарат, фотографіѣ з минулых таборôв, »Пластуна« и всѣ пл. выданя од р. 1923. по кôлько примѣрникôв, рѣжнѣ зразки писанок, гôнчарськѣ выборы так, що мали з собою цѣлый музей, який потôм сповняв цѣне завданя.

Чимало вытрачено власных грошей на прапор, єго шитя, зготовленя рѣзбляноѣ палицѣ. А далѣ все до спаня и на ѣду та грошѣ на дорогу, яку вызначила Головна Управа.

Так озброившись и пôдготовившись 27. VI. о 7 год. рано выѣхали до Берна. Вже на станціѣ побачили, що нашѣ сопутникѣ так не були приготовленѣ, як мы. А колѝ в Чопѣ сѣли жидôвськѣ пластуны, то им самим було не зручно бачити, як недбало и рѣжноманѣтно, аж до курьозу були одягненѣ. Напр. у одного пл. напись оддѣла була трохи не на черевѣ и т. д.

В Бернѣ стрѣнув нас бр. окр. звѣт Берно II. який провадив нас до школы де переспали. 28. оглядали Берно, саме мѣсце, площу Свободы, Шпільберґ, де найдокладнѣше познайомились з старыми казематами, катедру, музей, театр

Будова головы у людей.

и трохи выставу. Все то було дуже красно, але и втомлююче. 29. рано выйшли до табору в 5 км. од Берна в гарнôй околицѣ. Поставили своѣ шатра, без пôдстав, бо на Моравіи не так як у нас, лѣс не вôльно рубати и розводити огнѣ, де там до наших таборовых огнѣв . . . Трохи зле було без соломы, був дождь и зимно, але нас гартувала нова праця и спали на голôй земли, укрываючись и пôдстелаючи то що з собою мали. Панувала у нас велика дісціпліна, порядок и то звернуло увагу других. Рано 5 год. вставаня и таборовый день. Гей зимно було, але всѣ босѣ и без сорочок на вправы. Точно провели день в таборѣ. Бр. др. Серенѣй нас пильнував з харчем и належиться йому за се щира подяка.

30. VI. цѣлий день були змаганя старших и молодших пластунôв, пластунок и вовченят: напр. ставленя шатрôв на скорôсть, перша помôч в омлѣваню, при ушкодженю тѣла,

вовченята переносили великого мяча через вузкій мôсток, кидали мячика в цѣль, богато оддѣлôв перетягувалися лин-вою, пластунки мали штафету в зручности, нести яєчка на ложцѣ, також в скорости надѣти нитку в голку и богато иных поучоваючих змагань и забав.

В полудня приѣхав начальник пласту ЧСР. бр. Свойсик, який переглянув табор и вѣтався зôвсѣма дуже сердечно.

Наши шатра безнастано оглядала публика и пластуны. В кожному шатрѣ був малий музей. Всѣх дуже цѣкавила наша народна прикраса шатрôв. Все, що лише мали мы з собою мусили пороздавати гостям на памятку: рѣзблянѣ рѣчи, крашенѣ яєчка, вишивки, гончарськѣ выроби и книжочки

пластового выдавництва »Ватра«. Вечером улаштовали табо-ровый огонь. Зôбралося там дуже богато народу, всѣ пластовѣ начальники на чолѣ з Свойсиком, богато цивильноѣ публики, всѣ пластовѣ частины з Берна и мы табориты. Ве-лике и импозантне було коло у маленького огня где нашѣ оддѣлы мали выступати з національними танцями. Пôсля промов од всѣх краѣв републики, перша точка з выступом було наша. Музика була з пластунôв украинцѣв з Берна, якѣ там студіють на школах, бо своєѣ взяти з Ужгороду не могли. Перший був аркан в пластовых строях, потѣм 4 пары тан-цювали »гопака«, далѣ балєт »Кетерина« и сольо »козачок«. Оплескам не було кôнця, дякували нам и до мене приходили чильнѣ пл. начальники та ґратулювали успѣх наших пла-стунôв(ок).

Дуже ми були здивованѣ, коли на другий день принесли на памятку альбом мѣста Берна, а на нему пôдписи всѣх пластовых начальникôв, вôд бр. Свойсика и кôнчаючи представниками кожного оддѣлу (бôльше 100 пôдписôв).

Мы принесли Пôдкарпатським пластунам найбôльшу славу и про нас говорили найбôльше и признавали, що наш выступ був найлѣпший. Мѣж иншим нас запросили на зѣзд пластупôв до Моравськоѣ Островы, покриють нам выдатки, або лише приѣхали до них з нашими выступами.

31. VI. мы оглядали велику интересну выставу в Бернѣ. Ходили цѣлый день и малоѣ части не могли огляниги.

Вечером приходили до нас Бернянськѣ пластуны и з ними ходили на оглядины мѣста и дуже мило проводили час.

Втомленѣ лягали спати.

1. VI. покинули табор и вôдправилися на Мапоху, а потôм до Братислави. Про то иншим разом.

На сему мѣсцѣ уважали потрѣбным в именѣ руських пластунôв 1., 2. и 5. одд. в Ужгородѣ подякувати бр. Коменданта табору Ганзельку, жуп. звѣт. бр. Гору и окр. звѣт. Берно 2. бр. Герлеса за щиру опѣку над нами и також и всѣм бернянським пластунам за пластове братерство. — Скоб!

Баллада про ковбасу.

Гей в таборѣ на Соколѣ,
Новина настала,
Що Котови[1]) пластунови,
Ковбаса пропала.
Ой не знав бѣдака Кот,
Що єму робити
І пôшов вôн ковбасу
К звѣту голосити.
Выслухав сю справу,
Комендант Чмола,
И обозного питає,
Де є ковбаса.
Не знав обозный Ярко,[2])
Ой не знав обозный Ярко,
Що йому робити:
И рѣшив тую справу,
Хитро розслѣдити.
Кухареви дав приказ
Добре уважати,
Хто найбôльший кусень хлѣба
Рано буде брати.
А на другий день в полудне
Справа ясна стала,
Як Котови пластунови
Ковбаса пропала.
Розвѣстав ся всѣм при звѣтѣ

---

[1]) Назвиско пластуна.
[2]) Пл Ярослав Веселовський

Що йому робити
Мурмурандо[3]) був дижурный
Тре його спитати.
Мурмурандо, як побачив,
Що то не є жарты
И до звъту кличе Пика[4])
Команданта варты.

Комендант Чмола,[5])
Що ковбасу вкрав кошовий?
Стрийського Коша.
Летить ворон з чужих сторон
Над табором краче,
Сидить Кот на пеньочку
За ковбасою плаче.

З НАШОГО ЖИТЯ.

Звѣт дѣяльности 1. пл. оддѣла в Ужгодѣ.

Пласт розвивався в VI. роцѣ свого єствованя пôд проводом професора Леонида Бачинського пôсля звѣстноѣ програмы, унятоѣ в поздоровленю »Скоб« т. є. сильно, красно, обережно, быстро. В тôм роцѣ осягнув пласт справдѣ найвысшине степень розвитку, понеже не лишень розширив, але також поглубив свою всесторону дѣяльнôсти и мôг служити взорцем доброго веденя вôддѣлôв скавтских. Хлопячий вôддѣл им. Т. Корятовича числив на початку 85 членôв (в тôм 57 давнѣйших а 28 новых). В роцѣ вступило 36, выступило 3, остало при кôнци року 102 членôв. Сотником хлопячого вôддѣла выбрано опять учен. VIII A кл. Богдана Аліськдвича. Вôддѣл (сотню) подѣлено на двѣ четы а кожду з них на гуртки а то по пять в однôй четѣ. Четарями були Яр. Дикий з VII A и В. Федак з VI Б. Гурткovыми були: Юр. Шпилька з VIII Б, Лелекач Н. з VII A, В, Федак з VI Б, М. Бендас з VI A, Н. Товт з V A, Ґалайда Йос. з IV Б, Ив. Ґашпар з IV Б, Е. Кубиній з V Б и Ю. Запаринюк з V A. Всѣх гурткovых сходин, на котрых велася головна праця було 235. Испыт зложило 75 членôв а то: перший испыт 36, другий 10, дальше почесный испыт з куховарства 6, з пчолярства и писаня на машинѣ 1, з астрономіѣ 1, переплетництва 2, фотоґрафованя 2, рѣзбарства 1, ѣзды на роверѣ 2, з першоѣ помочѣ 13. Пласт орґанизовав еще спеціяльнѣ гуртки а то: фотоґрафичный з 21 членами, котрый урядив темну комору и перевѣв курс фотографованя;

[3]) Ст. пл. Мурський, учитель.
[4]) Петро Несецький ст. пл. — [5]) Чмола прав. ґимназіѣ.

переплетничий курс з 8 членами, котрый весь час занимався переплетом книг для членôв; столярский з професором Рибаржиком на чолѣ, котрый уладив столярский курс, драматичный гурток з урядником Подк. банку М. Бѣличенком на чолѣ, котрый дав 19. XII. выставу комедіѣ Ноеля »Злодѣй« и пєсу Черкасенка »Чудо св. Николая«. В октобрѣ уладжено курс національных танцѣв, з котрыми выступили пластуны и на торжествах 27. и 28. октобра в городскôм театрѣ на академіѣ и в ґимназіѣ на школьнôй академіѣ а потôм 19. XII. на святѣ Николая. Пласт уряджовав малѣ торжества для пошанованя своѣх опѣкунôв а 5. II. обходив 5-лѣтню рôчницю свого єствованя торжественными сходинами и вечѣрною забавою. Другѣ вôддѣлы скавтскѣ мѣсцевѣ и замѣсцевѣ прислали на то свято дегеґатôв або привѣтнѣ писма з желанями єще красших успѣхôв в дальшôй працѣ. Спортовый гурток плекав спорты, особливо кидану (газену) и уладжовав часто

Боровѣтер. Сокôл. Скригулець. Ястряб. Каня.

змаганя з доростом сокольским, береговскими и мукачѣвскими пластунами. При кôнци року плекав вôн єще легку атлетикȕ для змагань в юнію. Туристичный гурток переводив скавтскѣ прогульки для практичного засвоєня пластового знаня, головно таборованя а то: 29. IV. до Нѣмецкого лѣса, 1. V. до Ставного для выглядоня мѣста пôд лѣтный табор, дальше до Туря-Ремет и Невицкого замку; 6. V. до Радванского лѣса. Кромѣ тых цѣлодневных прогульок було єще 10 пôвденных гурткових а 7 зимовых прогульок на лещатах. Тут треба єще згадати, що лѣтный табор в Туря Реметы, котрый тревав вôд 28. IV. до 28. VII. 1927, був головно уладженый пôд проводом проф. Леонида Байинського, тутешным вôддѣлом а брало в нѣм участь 17 пластунôв. Сей табор не мав

жадных инших пôдпор а удержався оплатами самых пластунôв, чого давнѣйше не було. З табора роблено прогульки, особливо на Полонину Рôвну и околицю. Для бôльшого заохоченя членôв до всесторонноѣ працѣ уладжено в часѣ од 5. II. до 17. VI. межи гуртками змаганя о першенство. — Бібліотека пласту числила 841 книг в 975 томах; управляв нею В. Федак з VI Б. В маю куплено триламповy радіовy станцію, до чого причинилася дирекція ґимназіѣ пôдпорою 300 Кч. пласт маѣ своѣ сиґналізацийнѣ прапорцѣ, аптику и иншѣ фаховѣ плилады. Пластова каса мала в оборотѣ 5409 Кч. 25 с. Скарбником був Н. Лелекач з VII A. В юнію приготовлявся найлѣпший гурток до участи в пластовôм зѣздѣ пластунôв Моравіѣ и Силезіѣ в Бернѣ.

П. О.

2. дѣвочий пл. оддѣл.

Звѣт за шк. рôк 1927—28.

Шк. рôк. 1927—28 був кращій у розвиткови дѣвочого оддѣла. Помѣчалося серйознѣще одношеня до дѣла, розумѣня пл. идеѣ и бôльше працювалося над выхованям самих себе, глубше а не лише поверхно.

Провôдницею оддѣла була пл. Гірна Иванна, опѣкуншею оддѣла упрошено паню Устіяновичеву, жену прокурора в Ужгородѣ.

Для успѣшноѣ пôдготовки пл. знаня всѣх пластунок подѣлено на 3 гуртки. Старший гурток »Зазуля« з 11 член. приготовлявся до 2. пл. испыту пл. Б. Аліськевичем и Я. Диким, якѣ успѣшно довели до испыту 3. пластунок, якѣ склали теорет. матеріял 1. и 8. апрѣля 1928.

Другий гурток з 8. член. »Лелія« приготовлявся до I. пл. испыту пл. Запаринюкôвною, а потôм Гірною. Испыт зложило 4. пл. 16. III. 1928.

Третій гурток наймолодшíих в числѣ 7 выдѣлено в гурток лисичок при 2. дѣв. оддѣлѣ и провôд обняла сест. Новакôвська, жѣнка адвоката з великим запалом и любовью оддалася працѣ, яка з дуже добрым успѣхом здала 12. IV. 28. перший пл. испыт, а 29. IV. зложила присягу и перестала курити по 20 лѣтах куреня.

Сей вчинок може бути примѣром для молодѣ, як доказ сильноѣ волѣ.

Протягом року було орґанизовано 4. курсы. Перший $1^1/_2$ мѣсяця (4. III. — 28. IV.) з плетеня светрôв и панчôх, який провадила сест. Лукачева, пров. 34. од. в Березному, доѣзжаючи що суботы. Ходило на курс 17 пл. а здало испыт 5 пл. з д. доб. успѣхом дня 28. IV. 28.

Сест. Лукачева є дуже дѣяльною провôдницею и ѣй доручено провадити дѣв. табор в 1928. р.

Другий курс двомѣсячный провадив др. Рихко з сома-тологіѣ и першоѣ помочи. Зложило испыт 3. пл. 26. V. 28. З куховарства у сестри Устяновичевоѣ зложила испыт I. пл. Курс національных танцѣв провадив O. S. Козицький з Праги. Училося 26 пластунок. Испыт признано 12. пл. Закôнчився испыт дуже успѣшним выступом на святѣ републики в городському театрѣ.

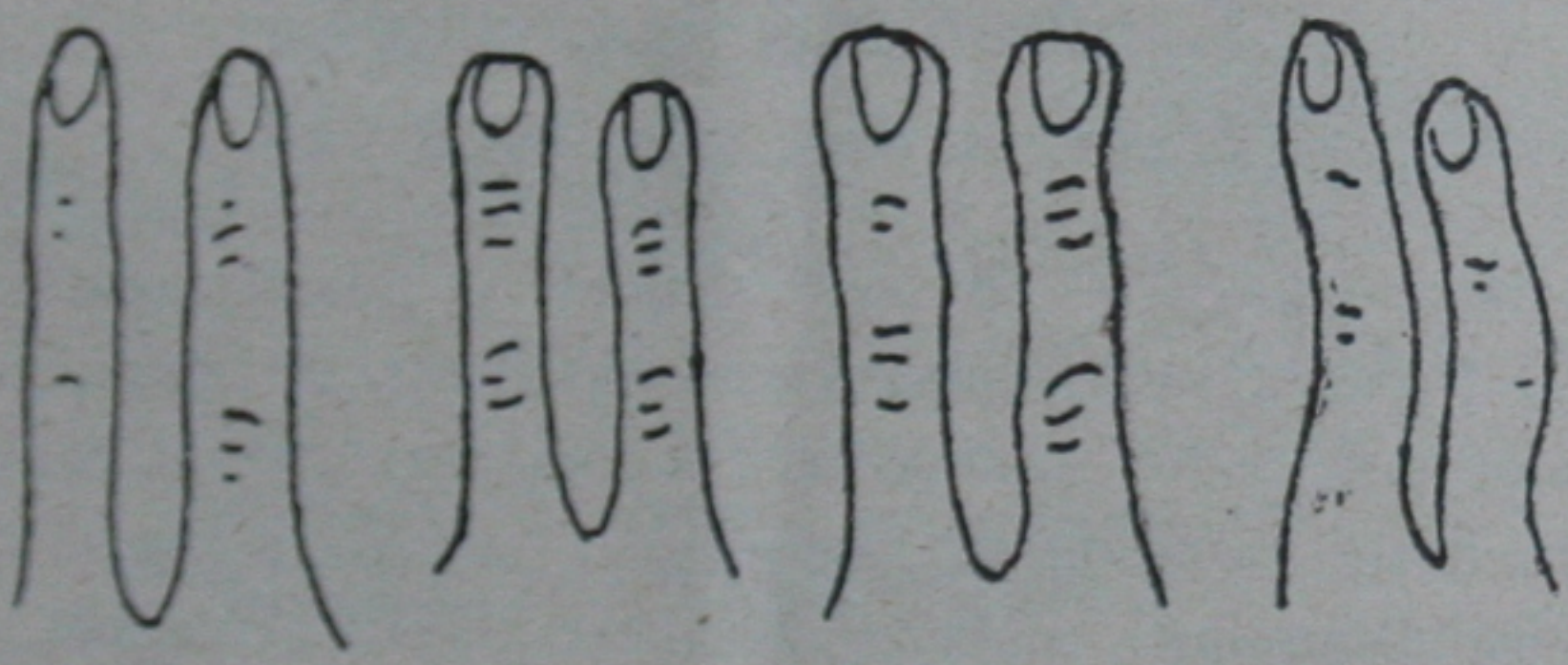

Пальцѣ рук людей.

З кôнцем року є 26 пластунок и 2 провôдницѣ, новичок 7, з I. испытом 15, з 2 исп. 4 пластунки.

Дальшу пôдготовку до 2. пл. испыту (15 пл.) веде бр. Л. Бачинський з помочею 4 пластунок, що здали 2. пл. испыт, а гурток лисичок (7. пл.) веде сест. Новакôвська.

Прилюдно выступали пластунки на святѣ 28. окт., на ґимн. святѣ, в день св. Николая, на 5. лѣт. иснованя оддѣла 5. 11. 28. в 125 р. народженя Духновича, в роковину смерти Шевченка и 35. лѣт. учит. дѣяльности дирек. ґимназіѣ (9. III.) Много разôв робили збôрки на рôжнѣ добродѣйнѣ цѣлѣ: на туберкульозных, червоный хрест (2 р. на масарикову лигу, на матерей и немовлят и др.

В таборѣ в T. Реметах р. 1927. було 10 пластунок, всѣ разом 151 день в томуж одношеню, як и хлопячий оддѣл ґимназіѣ.

Звѣт

дѣяльности пл. оддѣлу имени О. Вахнянина ч. 3. при Торговельнôй Академіи в Мукачевѣ

за шк. рôк 1927—28.

Пластова дѣяльнôсть почалася днем 10. септембра 1927. Провôдником (сотником) оддѣлу був бр. Антôн Волощук. Членôв протягом шк. року було 36. Из того 4 з II. пл. испытом, 19 з I. пл. испытом и 13 без испыту. Сѣ 13 новикôв зложили дня 31. февруара 1928. р. I. пластовый испыт. 5 пл. було заприсяженых. Реґистрованѣ були всѣ. Всѣх сходин було 25. Оддѣл був подѣленый на 5 гурткôв. Гуртки мали свою команду.

2. Оддѣл має рухомый инвентар, що згôдный з дѣйсностю пôд чч. 1—29. инвентарноѣ книги, выносить Кч 1230·50.

3. Библіотека має 208 книжок на суму Кч 485·60.

4. Звѣт касиря на кôнцевых сходинах 30. V. 1928. такий: готôвка в касѣ Кч 73·35. На вкладн. кн. в Пôдкарп. Банку Кч 503·74.

5. Оддѣл брав в уладженю шк. свят и академій.

6. В догôднѣ хвилѣ пластуны выбиралися на прогульки. О осени зроблено одну бôльшу прогульку на околицю. Весною зроблено 5 пôвденных, 2 цѣлоденнѣ з ночованєм и уладженєм табору.

7. Оддѣл не має домôвки. Сходины одбувалися в суботу в класѣ академичноѣ будовы з слѣдуючою програмою: Одчиты з пластового фаху, научнѣ и всесвѣтнѣ вѣсти кождоѣ суботы з рѣжных часописей.

8. Протягом року приготовлялися пл. до выставы »Суєта,« одначе технична трудноôсть перешкодила выставленю, хоч всѣ акторы вывчились ролѣ.

9. До оддѣлу приходять часописы »Пластун,« »Молоде життя,« »Ми молоді,« »Наша Земля,« абстинент „Skaut—Junak", яких оддѣл постôйно предплачує.

10. Сходинами дня 30. V. вибрано нову пл. команду на шк. рôк 1928—29. а то: сот. М. Павлюк, підсотник М. Бабота, прокр. М. Катеринюк, скарбник 6. Бенедек, писар Ф. Вас, господар А. Дебрецени, библіотекар Л. Лобода.

Пластовому розвитку допомагає дирекція школи, що

позволяє робиту сходини в клясах, рôвнож управа интернату, яка пôдчас прогульки допомагає матеріяльно.

Мукачево, дня 4. жовтня 1928.

Скоб!

Микола Павлюк,
сотник.

Федор Сас,
секретар.

Скавт. **А. Дѣдик.**

19. пл. одд. при держ. ґимн. в Хустѣ за рôк 1927.

I, Дѣяльность из практичных взлядôв подѣлимо на 2 частины: I. од од 1. I. 1927. до великих вакаций и II. од великих вак. до 31. XII. 1927. В першой половинѣ 1927. р. было з I. пл. исп. 22, з II. — 2, заприсяженых 17, а новиков 16. Разом 57 членов. В то число зараховується и гурток дѣвчат (9), який однак вскорѣ розлетѣвся. Проводником одд. був бр. проф. Мих Самойлович. Дѣловодчики были: Мих. Гендич писарь; Вас. Тудовший — скарбник; Евг. Мацко библіотекарь, який сповняв и функцію домовкаря, тому що власноѣ домôвки не было.

Оддѣл дѣлився на 5 гуртков. Сходин было 23, где перебирано матеріял до испытѣв. Пôвденных прогульок было 5 в цѣли вправ до II. пл. испыту.

II. (Друга половина.)

На оддѣловых сходинах дня 16. X. 1927. было присутных 13 чл. Деякѣ з пластунов перейшли до иньшого мѣста и через те выпали з числа нашого оддѣла и загальне число одд. зменшилося. Кромѣ того провод быв примушеный деяких пластунов изза их непластового поведеня выключити из одд., бо были и такѣ пластуны, якѣ на сходины не приходили. Дѣловодчики остались тѣ самѣ, а провод одд. перебрав бр. проф. А. Дѣдик. Оддѣл зреорґанизованю й подѣлено на 3 гуртки: »Орел« (9 теперь всѣ з II. пл. исп.), »Олень« (8. з I. и II. пл. исп.), и гурток новикôв. — Сходин дѣловодчиков было 5, сход. одд.-ых было 6, а гурткових 19. Сходины одбывалися в шкôльнôй класѣ звычайно, що другоѣ недѣлѣ, бо наука є дворазова, а кромѣ того, що друга недѣля є занята кружками самообразованя. На сходинах доповнено матеріял до испытов, також 12 пл.-ов навчилося таборового танцю »Аркана«, а кромѣ того робили ґимнастичнѣ вправы а дня 16. X. и 13. XI. 1927. р. зложило 6. пл. I. пл. испыт.

Прогульок было 2 на Гурку 23. X. (повдня), и славна цѣлоденна прогулька за Тисою в Велятинѣ дня 1. XI. 1927., где перебирано практично уладженя табору, кухарство и иньшѣ; головно готовилися пл. до II. пл. испыту.

Приходы в касѣ складалися из вкладок. Доход за X. XI. и XII. мѣсяцѣ 1927. р. . . . . 44·40 Кч., розход 8·60 Кч. В касѣ осталося 35·80 Кч.

Библіотека числить 222 числа в сумѣ 492·50 (власнина гор. школы.)

Домовки власноѣ нема. Инвентарь складається з 1. библ. скринѣ, мяча (попсованого), походовоѣ трубы, 1 шатра и 1 печатка и 1 од. прапор.

На початку 1928. р. хоча число зменшилося, дѣяльнôсть одд. одбываєся интенсивнѣйше и вже одбываєся и II. пл. испыт (8), и присяга (11) и I. пл. исп. (2). — Кромѣ того пластуны помагають, як в уладженю школьных свят, так и на пбуличных торжествах з деклама̀ціями, як впорядчики, а навѣть з промовами: як примѣром: 7. III. (урадины п. презид.) свято А. Духновича 24. IV., Академія дороста Черveного Хреста 13. V. 1928. р. и т. д.

До регистрацiѣ на 1928. р. зголошено 2 членôв.

Часопись »Пластун«, присылано в числѣ 25. мѣсячно.

На великѣ вакацiѣ оддѣл планує вандровный табор на Говерлу и верхами через Драгово, Волове назад до Хуста.

——

Пластовый оддѣл ч. 14—15 Свалява. Устроив дня 27. V. 1928. т. р. в Мукачевѣ в помѣщеню руськоѣ торг. академiѣ концерт и театральне представленя »Смѣх« з такою програмою:

1. Мѣшаный хор: а) На руськôй земли. б) Перепилка.
2. Танець из спѣвом: Кобы не Маруся.
3. Хор: а) Ой Днѣстре мой, Днѣстре. б) Ой на горѣ.
4. Народный танець: Через балку з допроводом хору.
Театральне представленя »Смѣх«.

Вступ був добровôльный, котрый передано в пользу бѣдных сестер и братôв а також учениκôв нашоѣ школы.

В. Бычкôв — 23. оддѣл им. М. Драгоманова в уч. рок. 1926—27 був орґанизованый при гор. школѣ в В. Бычковѣ. Провôдником був бр. И. Устянович, дир. гор. школы. Оддѣл подѣлено на 4 четы з 29 членами. Сходин було 10 загальных 11 четовых и 18 гуртковых. I. исп. має 9 пл. II. исп. 3 пл. Прогулька устроєна до Тячова и до Ясѣня. Выставлено »Дѣд мороз« и »Сон Ивасика« а кромѣ того устроєнѣ два концерты. Готôвка в касѣ 360·50 Кч. В библіотецѣ, яка є спольна з дѣвочим оддѣлом, було 117 книг. Вартôсть маєтку 1970·80 Кч. Оддѣл має 1 шатро.

В уч. роцѣ 1927—28 проводником був бр. И. Устіянович, дир. гор. школы а Оддѣл подѣлено на три четы, число членôв 20. Сходин було 8 загальных, 5 четовых а 19 гурткових. I. испыту мало 9, II. 2 пл. Прогульки устроєнѣ були 4 а то до Росушкѣ, Ниж. Апшѣ, Лугу и Коб. Поляны. Готовка Кч 547·70, в библіотецѣ 135 книжок. Вартôсть майна 2020. Кч.

Листы до редакцiѣ.

Севлюш, дня 25. червня 1928.

Брате Референте!

Ось, вже приходить пора, що треба розлучитися, як із шкільною наукою, так і з пластовим товариством. Дуже жалко та болючо стається, як згадаю, що вже не буду в пластi, що вже не буду ходить на пластові сходини, прогульки та до пластових таборів. Я вже пластуном 5 років і на далі хотів любоватися пластовою ідеєю, але приходить такий прикрий час, що хоч як не радо та мушу з пластовим товариством розлучатися; хоч як тяжко на души за пластом, але сему не розрадному лихови ніяк не можу помочи. За цілий сей протяг часу перебуваня в пластi, був все вірним пластуном

і дійсним пластном, бо щось вищого, щось ідеальнійшого для мене не могло бути, як тільки одинокий пласт. Ніколи не показовав ік себе пластуна поверхового — по одностроюу, але цілим серцем і душею плекав пластову ідею, бо кожда свідома людина, нічого кращого нігде незнайде, як тільки при пласті Через те й я, колись шукав щось милійшого, щось краснійшого від пласту, але подібного не знайшов, бо пластова проґрама така велика, така змістом богата, що якби вичерпати усі точки сеї проґрами і перевеси їх в реальне житє, то в такім разі, дійсно можу назватися людиною інтеліґентною і найбільшим приятелем природи. В пластовій проґрамі знайщов все можливе, що мені годится для самостійного житя. При пласті научився шанувати природу і бути найбільшим єі приятелем, вмію в природі собі раду дати в сяких випадках. При пласті я научився любити свій нарід та рідний край, при пласті почув в себе найщасливійшою людиною. Любив найрадше пластові таборі, в котрих найбільше міг приближитись ї придивитися пластовому житю. Був много а много разів на далеких прогульках, де міг блище придивитися природі та людському житю далеко в горах, де міг ліпше пізнакомитися з своїм рідцим краєм. Був також много разів на великих стрічах, де мав можливість побрататися із другими заграничними пластунами. Словом, при пласті я виріс і з пл. пішов у люде.

Тепер я цілковито відорваний, як від науки, так і від пласту. Ще хотів поступить до учительськоі семинарії, де мене душа тягла ще в горож. шк., але через великий брак фінансів і тоді не міг поступити до семинаря, тай теперь також через сю причину, мушу покидати дальші студії. Вже в в таким випадку іншого ратунку не маю, а мушу вступати до війська. Коли по військовій службі, як вдасться десь заробить настілько грошей, щоби міг видержатися при студіях, то безнічого продовжу науку далі і назад вступлю до пласту і буду для него працювати. Хоч тепер виступаю із товариства пластового, але сам пластуном лишусь і на далі. При чійську буду старатися, щоб таких річей, котрі користні для пласту залишити для себе і пізнійше, як буду на воли, перевести на пластовий лад.

В такім разі свою функцію передав Бр. Зейканови, а сам з великим жалем розлучився з своіми товаришами. Також

передаю щирий і послідний привіт другим відділам цілого Підкарпатя. Дуже було радісно свій обовязок виконувати, бо з студентів мені другому на цілім Підкарпатю довилося самостійно провідничити над цілим відділом. Коби було се провелося на далі, то ще з більшою завзятостею був би працював, але на жаль доля не так судила, як я задумовав.

Остаюся з щирим пластовим поздоровленєм,

В. Йосипчук (Медвідь).

Бр. Йосипчукови щиро бажаємо перемогти всѣ перешкоды и в короткому часѣ знову стати в провôд Пласту та працювати над поширенєм єго идеѣ. — Скоб!

——

Бр. Редактор!

Мов назвиско незнакоме в новиночцѣ »Пластун.« Я є теперь новиком, хотя в досить старших лѣтах. Причиною моєѣ пластунськоѣ молодости є, що я був тихим, не був в силах пережити идею орґанизаціѣ Пласт.

Тихим пластуном був я од часу, коли Микола Павлюк, бывший уч. торг. шк. в Севлюши, був провôдником пласту »Добош« при тôй-же школѣ.

Од того часу я узнав дещо з житя пластуна. Впалося читати всѣ правила пластуна, читав книги, з котрых богато що до пласту навчився.

Первий раз записовався в пласт Добош, коли був уч. горож. школы. Се перешкоджало менѣ, бо не мôг участь брати на сходинах тому, що не мав бôльше раз часу.

Но недѣлями и в празничных днях выходив з провôдниками на прогульки, котрѣ були менѣ дуже приємнѣ. Цѣлком инше сталося слѣдуючого року. Вступив я в торговеьлну школу. Тепер став я смѣлѣйшим. Провôдником нашого пласту був В. Йосипчук. Тепер взявся я до смѣлоѣ праць т. є. до истинного пластунського житя и знайшов я лѣк своєѣ тихости. Сказав собѣ в серцю »Буду усиловный, смѣлый пластун«.

Скоб!

Сильно до працѣ и нового житя,
Красно в ряды становѣмся,
Оберетно пластунки и пластуны,
Быстро к сонцю и в лѣсы.

Скажѣмо Скоб! — нашим чортенятам,
Летѣмо Соколом на встрѣч вовченятам.
Витаймо друг-друга и нове житя.
Покажѣмо, що любимо миле Пôдкарпатя.

Журавель.

ПЛАСТОВѢ ВѢСТИ.

Дня 30. X. 1928 з нагоды 10. лѣт. истнованя ЧСР. Ужгородськѣ оддѣлы приймали участь в пôходѣ. Було 76 пласт. (ок.). Свято улаштовувала 12. п. дивизія.

1. пл. оддѣл в минулому шк. р. мав 10 гурткôв з 102 членами. Перший испыт маѣ 57 пл., другий 14, третій 1.

Дня 19. VIII. 1938 пôдчас побуту добродѣя Пласту и великого нашого прихильника Митрополита Андрея Шептицького, пластуны вѣтали Його в Ужгородѣ и Мукачевѣ. Впреос. Владыка передав писемно своє благословеніє для Пласту.

На выставу сучасноѣ культуры в Бернѣ ужгород. 1. пл. оддѣл дав 10 предметôв, власного выробу.

На »лѣсовому святѣ« в таборѣ в Ставному при змаганях выйшли побѣдноками: Бѣг на 60 мет. пл. розв. Небесник 38 вôд. Скок у высочину пл. розв. Борецький 1 од. Пѣг з тичками група з пл. Матейком. 1 од. Скорôсть лазаня на дерево пл. розв. Товт Н. 38. од. бѣг в мѣшках: с. п. Довбуш, пл. розв. Небесник 38. пл. Гірный 1 од. Перетягуваня шнуром група пл. розв. Небесник 38 од. Возы перегоны група пл. Матейки 1 од. Лисички перегоны Л. Марійка, перетягованя шнурам Л. Віціка и Дозя.

Дня IX. 1928 ст. пл. Комаринський був. пластун 1 пл. одд. в Ужгородѣ здав докторат прав при Карловôм унив. в Празѣ. Бажаємо вам всего кращого. Надѣємося, що и далѣ лишиться активною пласт. силою.

Народне свято. День 7. октобра остане на вѣки памятным для пôдкарпатских Русинôв. Того дня одкрыто торжественно »Народный Дôм« Т-ва Просвѣты в Ужгородѣ. Дôм побудованый на Друґетовôй площи модерно а в нему великий біоґраф. На одкрытя приѣхало много народу из околицѣ, щобы брати участь на торжествах. По одкôнченю богослуженя в катедрали рушився могутній похôд, в якôм брало

участь до 7000 людей. В походѣ ишли студенты, пластуны в одностроях и довгѣ чотыридяды громадянства. Цѣлый похôд упорядковали пластуны на чолѣ з скавтмайстром Л. Бачиньским, котрѣ заслуговують на щиру подяку всѣх.

Могутнôсть походу здивовала все ужгородске населеня, бо одколи Пôдкарпаска Русь є, такого чисто руського походу ще в Ужгородѣ не було.

Похôд одкрыли козаки, потôм слѣдували гуцулы несучи прапоры а то: державный, прапор американских Русинôв, дарованый Ужгородови в 1920. роцѣ и прапор руський.

Поход становився перед Народным домом, до збилося до вôсѣм тысяч народа. З балкону приговорили бесѣдники а потôм одбулося властне одкрытя в киновôй салѣ.

Слава пластунам из околицѣ, котрѣ брали участь на сему историчному святѣ яке одбулося на славу десятоѣ рôчницѣ самостôйности Ческословацькоѣ републики. Буде оно вскѣплено глубоко в душѣ и серця, головно нашоѣ руськоѣ молодежи, именно же пластовоѣ, котра наповнилася гордôстю и вѣрою у лѣпшу долю свого народу.

На Народный Дôм наш протектор, президент Т. Масарик подаровав сто тысяч корон а кромѣ того правительство приобѣцяло пôдпоры.

День Свободы торжествованый був празднично в Ужгородѣ. Цѣлый город вже од суботы окрашеный був прапорами державными и руськими. Того дня було торжествовано двояке свято. *Десята рôчниця и одкрытя памятника* президента републики Т. Масарика на Масариковôй площи.

При памятнику дали честну сторожу и пластуны. Союз пластунôв положив вѣнець окрашеный державными барвами и пластовою лелією.

Из сеѣ нагоды начальник Союзу, бр. Ант. Б. Свойшік, выдав такий поклик:

Дорогѣ Братя!

Начальник ставить Вас перед красну и велику задачу, яка має бути доказом Вашоѣ скавтскоѣ дозрѣлости и поготовости. Наше пôдприємство буде торжеством десятоѣ рôчницѣ зновунабутя свободы Чсл. державы.

Остане на все и вдячнôй памяти як прекрасный примѣр, як ґеройскѣ Псоглавцѣ, давали сиґналы огневѣ од границь до внутра краю и так обороняли свôй край перед

неприятелем. По их примѣру запалимо в навечеріє народного свята, то є 27. октобра огнѣ на вызначных мѣстах цѣлоѣ републики аж до Праги. Од Шумавы, Рудых гôр, Крконош, из Моравіѣ, Силезіѣ, Словаччины и Пôдкарпатскоѣ Руси заполомѣнѣють величазнѣ огнѣ на торжество отчины и на доказ одушевленя и готовости чсл. юнацтва. Всѣ памятнѣ вершки (. . . .) заполомѣнѣють того вечера червоною зарею наших сторож всюды там, де бє щире скавстске серце, приголошуючися так знову яко найлѣпша охорона отчины.

Уважно перечитайте подрôбнѣ вказовки, щобы лише неприязнь погоды (вис майор) могла перешкодити се великолѣпне наше пôдприємство.

Свойшік, в. р.

В Мукачевѣ орґанизованый був великий поход городом. При тôм, на жаль, найшлися якѣсь насильники, що и пластунам хотѣли зрывати их хусточки. Повиностю провôдника(ôв) є, щобы сейчас подали о том доклад Союзови а кромѣ того подали на насильникôв карне донесеня.

Свѣтове жемборі 1929 буде устроєно в перших двох тыжднях серпня (авґуста) 1929. Число участникôв не є омежено. Сподѣваються що прийде их богато. Загальне число з кождого краю, буде уважатися єго репрезентацією. Роздѣлу мѣж ґрупами офіціяльными и гôстьми не буде.

Перший тыждень буде поодданый на устроєня великого табору на взорець табору в Копенгазѣ з 1924 р. Кожда ґрупа має принести из собою своѣ шатра и поставить по своєму. Страва буде выдавана неварена. Кождый табор буде варити сам для себе.

Плата. Кожда выправа заплатить выдатки своєѣ подорожи аж на таборище в Анґліи та назад до дому. Послѣ прибуту провôдник выправы заплатить головнôй квартирѣ оплату, а то, три шілінґи од особы та данину на час побуту в Анґліи. (З Молоде житя.)

В Албаніи пластовый рух числить 500 членôв. Перший оддѣл заложено 1921. р.

Мадярский пласт. Пôврôчна статистика выдана в червни 1927. выказує стан в 10 жупах 16.900 членôв.

Пласт на Кубѣ має вже 3.000 членôв.

На Аласцѣ заложено I. оддѣл пластунôв Ескимосôв.

Нарады провôдникôв.

Дня 18. септембра 1928 одбулася нарада провôдникôв пластовых оддѣлôв в Хустѣ пôд предсѣдництвом бр. окр. звѣтодавця и за участи бр. референта.

Обговорено дѣло дальшоѣ працѣ и заложеня новых оддѣлôв (вовченят и лисичок) при народнôй школѣ.

Можна сподѣватися, що пластове дѣло в Хустѣ завдяки щирым працôвникам, бр. провôдникам дôстанеся скорым темпом наперед.

Дня 2. октобра 1928 подержана нарада всѣх ужгородских провôдникôв. Програма нарад була: Звѣт провôдникôв. 2. Стан оддѣлу на сей уч. рôк. 3. Свято одкрытя Народного Дому. 4. З'ѣзд Пед. Т-ва. 5. З'ѣзд окружных звѣтодавцѣв. 6. Внески и запыты.

Из нарад выслано привѣтного промовця на з'ѣзд Пед. Т-ва, котрый горячими словами подяковав за довершену працю и просив єѣ продовженя в корысть рускоѣ молодѣ та передав привѣт пластовоѣ молодѣ. Привѣт бр. Соколовича зробила миле вражѣня на всѣх присутных.

Наказ

выданый дня 28. IX. 1928 доповненый наказом напередѣ має бути конче полагодженый в скором часѣ.

Нарада окр. звѣтодавцѣв не була подержана изза важных инших причин. Подержана буде протягом м. децембра 1928.

III.

Бр. о. з. подадуть предложеня на именованя своих заступникôв. В случаю, що вже мають заступника зголосять то бр. реф.

IV.

В роцѣ 1929 буде Краєвый з'ѣзд пластунôв Пôдкарпатскоѣ Руси в Ужгородѣ. З'ѣзд буде злученый з

1) таборованєм всѣх пластовых оддѣлôв, на П. Руси и гостей (похôд манифестаційный);

2) руханковыми играми (легка атлетика, деякѣ иншѣ галузы спорту, и под.);

3) з перегонами мѣж оддѣлами и мѣж командами (русь. чсл. жид. мадь.);

4) выставами, ев. академією;

5) курсом для функціонарѣв (провôдникôв).

Старайтеся вже одтеперь, щобы *Краєвый з'ѣзд* став правдивым пластовым святом и демонстраціею в корысть Пласту.

Термин з'ѣзду ще не постановленый. Заявѣть, коли бы було найпригôднѣйше. До табору позванѣ будуть и другѣ пластовѣ орґанизаціѣ по нац.

V.

Руська пластова команда сподѣєся, що не буде треба од бр. ОЗ. нѣчо урґувати.

VI.

Всѣм руським пластовым оддѣлам.

Бр. провôдникам наказуєся, щобы негайно заявили бр. ОЗ. все, що требуєся пôд одст. II. Зворотною почтою на листôвцѣ заявѣть потребну кôлькôсть часопису »Пластун«. Предплатне за часопис высылайте чековым вкл. листом, який приключаєся.

Приготовляйтеся вже одтеперь на з'ѣзд, встановѣть собѣ проґраму и вправляйтеся, щобы руськѣ оддѣлы постояли на своѣм мѣстѣ.

Помагайте бр. ОЗ. в заложеню новых оддѣлôв.

Вызначѣть в кождôм оддѣлѣ печатного референта (дописователя), котрый подавав бы вѣстки о всѣх акціях оддѣла.

Започнѣть акцію одностроєву, як то подано було на ст. 8. сего рôч. нашого часопису. *Най не буде пластуна, анъ пластунки без одностроюю.* Тверда воля всѣ тяжкости поборе.

Поширяйте наш часопис.

Всъм пластунам, пластункам и приятелям Пласту желаю на початку сего року (уч.) богато успѣху и певноѣ волѣ до проведеня пластовоѣ проґрамы. — Скоб!

Референт руських оддѣлôв.